

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

Stockholm, Iduns Kungl. Hofboktr.

N:r 21 (544)

Fredagen den 27 maj 1898.

11:te årg.

Prenumerationspris pr år: Idun ensam kr. 5:— Iduns Modet., fjortondagsuppl. > 5:— Iduns Modet., månadsuppl. > 3:— Barngarderoben..... > 3:—		Byrå: Klara södra kyrkog. 16, 1 tr. Öppen kl. 10—5. Allm. telef. 6147. Rikstelef. 1646.	Redaktör och utgivare: FRITHIOF HELLBERG. Träffas säkrast kl. 2—3. Redaktionssekr.: J. Nordling.	Utgifningstid: hvarje fredag. Lösnummerpris 15 öre (lösn:r endast för kompletteringar.)	Annonnspris: 35 öre pr nonpareillerad. För »Platssökande» o. »Lediga platser» 25 öre för hvarje påbörjad tiotal stafv. Utländska annons. 70 öre pr nonp.-rad.
--	--	--	--	--	---

Ebba Boström.

»Våren 1878 kom Gud och tog mig som en drömmande in i sitt rike.» Så uttryckte sig Ebba Boström om den tid, då hon bröt med sitt gamla lif och öfvergick till full gudahängifvenhet.

Redan länge hade hon dragits till hvarjehanda kärleksverksamhet, dels bland fattiga och sjuka i hembygden på landet, dels i Ladugårdslands arbets- och skyddsförening i Stockholm. En inre otillfredsställd längtan följde henne dock alltid, intill dess att — som hon själf säger — »Herren intog» hennes hjärta. Från den stunden kände hon sig »öfverlycklig att höra Gud till» och har alltjämt gått segrande ur allehanda kriser i sin utveckling, sitt troslif och sin verksamhet.

Ebba Augusta Boström föddes den 5:te sept. 1844 på Östanå i Stockholms skärgård. Fadern, lagman Erik Samuel Boström — son till en norrländsk skeppstimmerman — hade ett kraftfullt, gladt väsen och afgjord härskarenatur. Modern, Elisabeth Gustafva Fredenheim, var mild och kärleksfull, blyg och tyst, älskad af alla, som kommo i hennes närhet.

Det tycks som hade dessa föräldrarnas egenskaper öfvergått på dottern. Hon är född despot, men kärleken gör henne rättträdig och barmhärtig. Hon är af naturen snart sagt ystert glad med sinne för mångahanda njutningar, men blygheten i hennes väsen och den stora samvetsömheten begränsa yttringarna däraf.

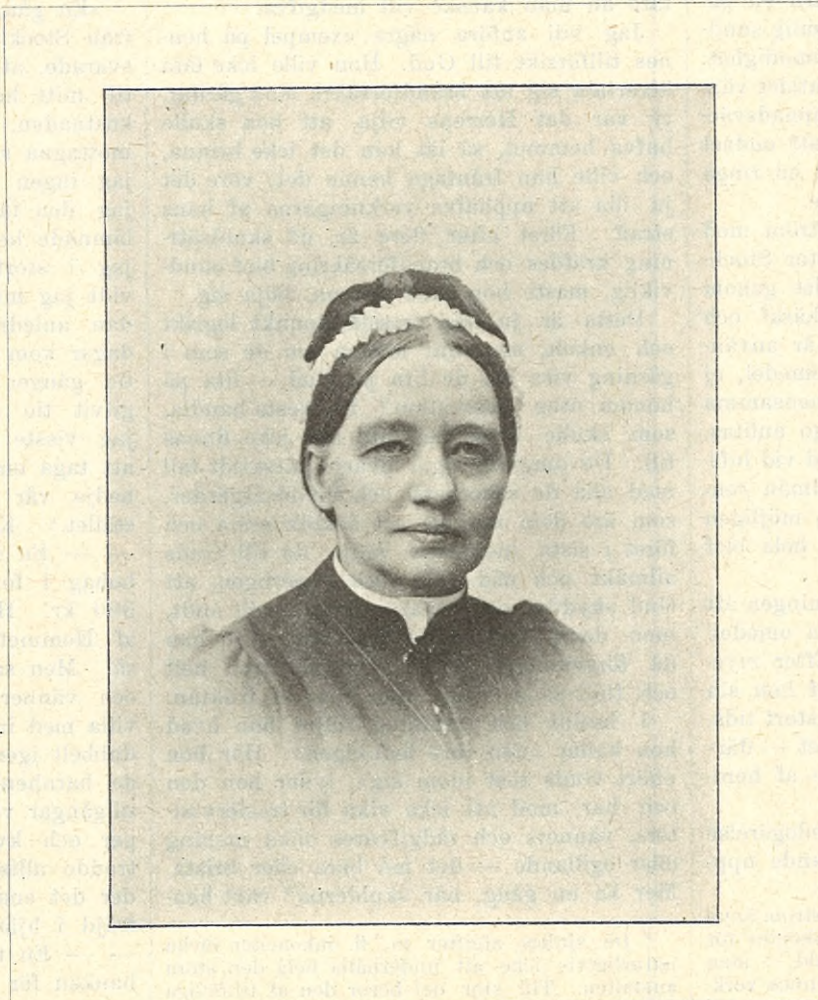
I förening med obestridda härskaregåfvor har Ebba Bo-

ström en utpräglad sinnets storslagenhet, som måhända i någon mån har sin rot i barndomshemmets läge och omgifningar. Högt och dominerande ligger nämligen Östanå slottslika hufvudbyggnad med vidsträckt, storartad utsikt öfver land och haf. I terrasser sänker sig den ståtliga trädgården lydigt ned mot stranden. Allt är som enkom danadt att alstra stora tankar och härskarekänslor hos den för dylika intryck känslige.

Tidigt visade hon religiöst svärmiska anlag. Modern lät henne därför icke följa sin önskan att genomgå lärarinneklassen i den något pietistiska skola hon tillhört, af fruktan att hon skulle blifva pietist. En egendomlighet, vid hvilken Ebba Boström fäster betydelse, är att tre särskilda gånger har hon drömt — eller, som hon uttrycker sig, har modern uppenbarat sig för henne i drömmen och bedt henne förlåta denna oförrätt.

Emellertid, pietist blef hon — den enda i sin släkt. Kort därefter reste hon till England, egentligen blott af lust att se det land, som kunde fostra sådana kvinnor som Agnes Jones.* Första året tillbragte hon dels vid Mildmay diakonissanstalt i London, dels i Skotland, dock utan att deltaga i något arbete. Hon blott samlade och införlifvade med sig en mängd nya andliga intryck.

Slutligen vaknade dock insikten om att hon måste lära

* En offervillig sjuksköterska, hvilkens lefnadsteckning gjort djupt intryck på henne.

Själ, var trofast i det sista,
Högsta vinst är allt att mista,

Offra allt är segerns seger,
Hvad du ger, du evigt eger.

Henrik Ibsen.

sig arbeta. Efter sex veckors besök i hemlandet ägnade hon mer än två år till grundlig sjukvårdsutbildning vid Mildmay och i Manchester, därtill sporrade af friherrinnan S. Adlersparre, som önskade en föreståndarinna i Röda korset, som då just börjat ordnas.

Vid återkomsten till Sverige möttes hon af många förslag till arbete och följde till sist drottningens önskan att öfvertaga Sedlighetsföreningens räddningshem för fallna kvinnor i Upsala. Snart fann hon, att hemmets läge var ytterst olämpligt, önskade dessutom full styrelsefrihet i sin verksamhet, inköpte därför själf en gård med stor tomt och anordnade det hela särdeles praktiskt.

Kort efter inflyttningen — vid höstmarknaden — stod hon emellertid öfvergifven af alla sina flickor utom en. Andra kommo dock i stället och arbetet fortsattes. Ett ekonomihus med bageri, tvättstuga m. m. byggdes, likaså ett boningshus med små enskilda rum åt flickorna. Småningom öfvergick dock detta för hennes skaplynn mindre lämpliga räddningsarbete* till en uppfostringsanstalt för tjänarinnor.

Tanken på ett barnhem hade länge legat och grott, då redan ett och annat öfvergifvet eller vanvårdadt barn mottagits och flere behöfde upptagas. Nu beslöt hon att nedlägga sina sista penningtillgångar i en stor nybyggnad — ett fullt ändamålsenligt barnhem. Här har under årens lopp en mängd barn fostrats till nyttiga människor. I den förträffliga vård de njuta ingå gymnastik, bad, lekar, sommaruppehåll på landet m. m. Också bära dessa barn en påfallande prägel af andlig och lekamlig sundhet jämte en naturlig, glädligt frimodighet.

Under senaste tio år har barnantalet växlat mellan 36 och 42 — en häpnadsväckande siffra, när man besinnar, att endast för ett fåtal af barnen erlättes en ringa afgift af kommunen eller enskilde.

Vintern 1883 reste Ebba Boström med en sjuk vän till Hauptweil, pastor Stockmayers anstalt för helbregdagörelse genom tron. Hon tilltalades mycket här af och började mottaga sjuka. På tio år användes i hela hennes hem inga läkemedel, ej ens vattenomslag. Endast gemensamma böner med och för de sjuka fingos anlitas. Stor vikt lades dock då som alltid vid luftväxling, bad och mönstergill allmän renlighet, hvilket för den tviflande möjligen kan förklara, att resultatet i det hela blef så gynnsamt som det blef.

Emellertid »den stadiga förvisningen att Herren alltid ville hjälpa på detta omedelbara sätt började att vackla». Efter mycken inre och yttre strid öfvergaf hon sin förra ståndpunkt och byggde ett stort tidsenligt sjukhem — Samariterhemmet — därtill hjälpt af sin syster och tre af hemmets medlemmar.

Ur Samariterhemmets läkares redogörelse för sjukvårdsarbetet låna vi följande upp-

* Några år därefter gjorde Ebba Boström ånyo ett räddningshemsförsök. En gård inköptes för ändamålet — helt och hållet på skuld — men efter ett par år upphörde denna hennes verksamhet sannolikt för alltid.

gifter. Under år 1897 vårdades 127 patienter, hvaraf 16 undergått operationer å hemmets egen lilla operationssal. De 40 nervsjuka» hafva utan undantag rönt en särdeles gynnsam inverkan af Hemmets frid» och utgått friska eller väsentligt förbättrade. Hufvudvikten vid vården af de allmänna neuroserna har så vidt möjligt lagts på den hygieniskt-dietiska behandlingen och de rent medikamentösa ordinationerna inskränkts till ett minimum. Sinnessjuka, som kunna störande inverka på sin omgivning, få hädanefter icke mottagas å sjukhemmet. För dem finnes ett särskildt hem i det »Gamla Hemmet».

Häraf synes, att sjukvårdsverksamheten kröntes med framgång.

I samband med Samariterhemmet står äfven ett elevhem till utbildande af församlingsdiakonissor, hvilken gren af Ebba Boströms stora verksamhet kanske allra mest ligger henne om hjärtat. Ty som en röd tråd lyser genom hela hennes lif alltifrån den första ungdomen hennes kärlek till de fattige. Att bringa dem hjälp och tröst i deras lidande har företrädesvis varit henne kärt.

Detta är nu i kortaste sammandrag de yttre konturerna af denna märkliga kvinnas verksamma lif. Men vill man tala om henne och hennes verksamhet, måste man ägna särskild uppmärksamhet åt hennes inre lif — hennes troslif.

Hon är troende kristen af själ och hjärta, af fullaste öfvertygelse, och hon visar sin tro med handlingar, något som är sällsyntare än man kanske vill medgifva.

Jag vill anföra några exempel på hennes tillförsikt till Gud. Hon ville icke låta öfvertala sig att brandförsäkra sina gårdar, ty var det Herrens vilja, att hon skulle hafva hemmet, så lät han det icke brinna, och ville han fråntaga henne det, vore det ju illa att upphäva verkningarna af hans straff. Först efter flere år, då skuldsättning kräfdes och brandförsäkring blef oundviklig, måste hon, fast ogärna, böja sig.

Detta är ju från trosståndpunkt logiskt och enkelt, men hur många äro de som i gärning visa att de lita på Gud — lita på honom utan reservation? De flesta handla, som skulle Guds beskydd alls icke finnas till. De omgifva sig i hvarje särskildt fall med alla de säkerhets- och skyddsåtgärder, som äro dem möjliga att åstadkomma, och först i sista instansen vädja de till Guds allmakt och nåd. De säga visserligen, att Gud skyddar och bevarar dem för allt ondt, men darra för hvarje fara, som vore han då försvunnen. Ebba Boström tror helt och fullt på sin Gud, utan spår af fruktan.

I beslut och handling följer hon hvad hon kallar »den inre ledningen». Har hon »hört Guds röst inom sig», lyder hon den och har mod att icke vika för trosförvatters, vänners och rådgifvares olika mening eller ogillande — det må bära eller brista. Mer än en gång, när skulderna* växt hen-

* De sjukas afgifter m. fl. inkomster räcka naturligtvis icke att underhålla hela den stora anstalten. Till stor del beror den af tillfälliga gåfvor.

ne öfver hufvudet och penningnöden varit allvarsamt hotande, har hon dock, i lugn tillit till Gud, skjutit ifrån sig de mest frikostiga anbud om fullständig hjälp, då vid denna hjälp varit villkor fästade, dem hon ansett hindrande för Guds afsikter med hennes verksamhet. Och till sist har hon alltid fått den behöfliga hjälpen och fått den just så som hon önskat, hvilket ytterligare befestat hennes tro.

Hon var rik och kunde hafva left ett lif i öfverflöd, tillfredsställande sitt sinne för njutning och skönhet, men hon följde sin mästares ord: »gå bort och sälj allt det du har och gif det de fattiga», och hon gaf intill sista skärfven af sina ägodelar.

I många år — innan hon vunnit jämvikt — förde hon det mest asketiska lif, försakade allt jordiskt, som kunde skänka henne glädje, däribland musiken, som var henne mycket kär.

Under denna tid af andlig jäsning lät hon döpa sig i Stockholms missionshus och var då alls icke statskyrkligt sinnad. Detta, som hon numera anser varit öfverdrift, visar dock helheten i hennes karaktär, allvaret och intensiteten i hennes tro.

Vacklandet eller rättare irrandet mellan de olika trossamfundens meningar aflöstes småningom af större måttfullhet och lugn kyrklighet. Nu härska ro och harmoni och en rörande barnslig fromhet, som näppeligen kan framställas bättre än genom att återgifva, hvad hon själf en gång skref som exempel på »Herrens handlingssätt» med henne »i penningangelägenheter».

»En gång kom en af mina forna fattiga från Stockholm och bad om 100 kr. Jag svarade, att jag nu behöfde mina penningar till mitt hem, och ersatte henne blott reskostnaden. I min låda hade jag 50 kr., nyss mottagna såsom gåfva. Under natten hade jag ingen ro. Morgonen därpå uppsökte jag den fattiga kvinnan vid ångbåten och lämnade henne de 50 kronorna. Sedan var jag i stort penningebetryck. Det var, så vidt jag minnes, den enda gång jag af sådan anledning fällt tårar. Men efter 14 dagar kom ett gåfvobref å 500 kr — jämnt tio gånger det gifna. — — Jag hade gifvit tio kr. åt en gammal gumma, som jag visste vara i nöd. Hon tyckte svårt att taga emot gåfvan, men sade: »Jag vill bedja vår Fader gifva fröken tio tusen i stället.» Kort därefter kommo 50,000. — — En familj hade måst lämna allt sitt bohag i fordringsägares händer. Jag gaf 300 kr. Hade jag rätt därtill? Den ena af Hemmets vännar tänkte så, den andra så. Men samma vår fick jag af släktingar och vännar såsom personlig gåfva en hel villa med inventarier. Så gaf Herren mångdubbelt igen. — — Under det jag byggde barnhemmet, trodde jag, att alla mina tillgångar voro slut. Jag hade en del papper och kvittenser och dylikt i ett skrin, trodde alltsammans värdelöst och ref sänder det ena efter det andra, utropande med fröjd i hjärtat 'Nu har jag bara Gud'. — — En tid därefter, då jag gick upp på banken för att betala ränta å ett lån, kom en herre och sade: 'Fröken har en insats

här'. Det befanns vara 6,000 kr., som jag alldeles glömt. Med andras borgen fick jag ut summan. En vän sade då: 'Gud är de dårars förmyndare'. Detta ord har ofta glädt mig.»

Eget nog har den ojämförligt största delen af den materiella hjälpen kommit från personer, som hon kallar icke troende. Kanske skulle hon värderat deras hjälp dubbelt, om de varit »troende», men hon tar dock med tacksamhet emot deras bistånd och gåfvor såsom sända af Gud.

Visserligen uppdrager hon en bestämd gräns mellan troende och icke troende, men visar dock ingen intolerans mot de senare. Hennes varma hjärta utesluter ingen — hon älskar alla människor och vill blott frid på jorden. De som enligt hennes uppfattning ej funnit Jesus i detta lifvet, tror hon kanske kunna göra det i ett annat. Innerst hoppas hon nog också att en gång få möta hela mänskligheten i himmelen. För henne vore det nog ingen salighet i paradiset, om hon visste en enda osalig ande lida helvetets kval, därtill är hennes hjärta visst alltför ömt. Hos henne möter man aldrig den kallblodighet mot icke troende, som eljes är ganska vanlig hos de troende. Hemligheten därvidlag är väl, att hon kan se i stort och att hon icke lider af den gängse skuggrädsan för sitt »partis» ogillande.

Med hvarje år har hennes horisont vidgats och hennes ande utvecklats, därför och frukterna af hennes verksamhet blifvit allt rikare och gagneligare för samhället.

Man må gilla eller ogilla hennes trosståndpunkt, sin beundran måste man dock skänka hennes allt uppoffrande kärlek, hennes stora organisatoriska talang och hennes själfständighet.

Tänker man på allt det goda hon utför, kan man ej annat än önska, att hon alltid måtte få se besannade de ord, hon litar på: »Herren är min herde, mig skall intet fattas».

Ann Margret Holmgren,
f. Tersmeden.

Pingst.

Soliga vårtid; lärkorna drilla
uppe i skynas loft.

Väckande vindar sprida i rymden
björklöfvets eggande doft.

Blommor i färger och skimrande sken
prunka bland gräsen på åkerren.

Hvilande insjön speglar i böljan
barrträdet taggiga gren.

Leende pingstfest, redd ibland knoppar
under en majdager blid —
hela naturen dig ägnar sin hyllning
nu i förnyelsens tid.

Våren på skapelsens lösensord
dukat för mänskan sitt rika bord.
Solmättad pingstvind härligt befruktar
andens förtorkade jord.

Flammande gnista, eviga arfvets
rikaste innebörd,

växte du till, som sådden på fälten
mognar till gyllene skörd!

Världen är full utaf löje och gråt,
viss är allena den lydiges stråt,
ljus såsom natten i midsommartider
skrider hans dagsled framåt.

Tankarna irra. Hvar skola de dröja
still i den lockande trakt?

Himmelen bjuder — så hvisskar min ande —
dock på en fullare prakt.

Stråle från ofvan, där fjärran du far,
väg genom hopade skynarne drar,
sändningabåd, ack, såg du min tvekan,
såg du — och bringar mig svar?

• Allt hvad du skådar, hvad själen blott anar,
skapelsens svinnande grand,
bilda en kedja, af Skaparen bunden,
äro ett verk af Hans hand.

Tanken må stiga bak fjällarnes kam
eller fördröjas vid jordstoftets damm,
Fadren och Sonen och Heliga anden
möter den, hvar den går fram.»

Heliga pingsteld, signande sänkes
du öfver försommarns dar,
likasom fordom vid grönskande stränder
dufvan på vingarnas par.
Malmrösten kallar enhvar i sin stad
lyssna till texten från Skrifternas blad.
Träden i templet med vårfröjd i sinnet,
redo till elddopets bad!

Hélène Malmquist.

Konfirmationen och ungdomen.

Af Eva Wigström (Ave).

(Forts. o. slut.)

Så länge katekiseringen utgör A och O i nattvardsskolan — och detta är ännu det mest vanliga förhållandet — så länge behöfver man i det stora hela mindre frukta för det flyktiga känslösvall, som uppstår genom en personlig tillgifvenhet för läraren, än för den rent skolmässiga, världsliga uppfattningen af konfirmationen. Endast om så är, att läraren afsiktligt lägger an på att uppskrufva flickornas vaknande känslolif, kan det, enligt min erfarenhet, utöfva ett mera skadligt inflytande på de unga.

Jag har äfven varit i tillfälle att iakttaga sådana konfirmander, som under hänförelsens stunder gifvit prästen löfte att framdeles infinna sig hos honom. De unga flickorna ha då kallat detta »att bikta»,

och de ha kanske en eller två gånger inlöst löftet med en smula entusiasm; sedan ha de mer eller mindre öppet visat sin obenägenhet för dessa besök, hvilka då snart upphört, och hvad »bikten» angår, ha alla de flickor, jag talat med om detta, värjt sig med naiv hetta mot misstanken, att de skulle någonsin ha framlagt sitt hjärtas djupare känslor eller tankar för religionsläraren.

Jag vill dock härmed ingalunda hafva sagt, att icke någon har gjort och gör detta, eller att icke någon skulle från sin konfirmation medföra en skatt för det kristliga lifvet, en skatt, som ej förminskas, utan tillväxer. Det vore mer än sorgligt, om ej detta ägde rum; men jag talar här om majoriteten, ej om minoriteten.

Det förhåller sig med nattvardsskolan som med kristendomsundervisningen i barnskolan; vittnar lärarens hela personlighet om, att han uttalar sin egen innerliga öfvertygelse, sina egna kristliga erfarenheter i samband med de läror, han förkunnar, blifver detta ett ovärderligt stöd för barnatron, där den ännu lefver oanfäktad, och någon gång kan äfven en sådan rent kristlig bekännelse tända en andlig lifsgnista hos de likgiltiga samt gifva en väckelse åt den krassa materialism, som insupes i hem, hvarest knappast mer än en svag skugga af gudsbegreppet finnes kvar.

Katekiseringen förmår intetdera, utom möjligen i fall förhållandet emellan barn och lärare vore så — i bästa mening — förtroligt, att de unga utan fruktan eller tvekan själfva finge framställa frågor och framlägga de tvifvel, som pina de oerfarna själar.

I vårt södra grannland har, som nog många vet, konfirmationen tagit en så världslig riktning, att denna handling alltid frisas med enklare bjudningar i hemmen, eller baler — i Köpenhamn ofta på hotell — samt ej så sällan genom den unga »damens» förlöfning. Presenterna till flickorna erinra starkt om våra lysningsgåfvor, och gossarne erhålla, om möjligt, ur och cigarrer, och på landsbygden får pojken då sin egen tobakspipa, allt symboler på den manlighet, han nu tagit i besittning.

En af orsakerna till denna flacka uppfattning af en kyrklig handling är det obligatoriska konfirmationsbetyg, som prästerna måste utfärda, och under en lång följd af år har det i kristliga kretsar arbetats för att få detta betyg afskaffadt samt att skapa en bättre form för konfirmationen. Någon genom lag sanktionerad förändring har dock ännu ej stått att erhålla, men i ett par socknar har man länge — med vederbörandes tysta medgifvande — sökt afskaffa hvad där benämnes »konfirmation bataljonsvis», genom att ej fastställa någon bestämd åldersgräns för de barn, som önska konfirmeras, eller öppna nattvardsskolor på bestämda tider. Barn, som njutit en mångårig kristendomsundervisning, kräfva naturligtvis ej någon längre förberedelse till konfirmation; några få samtalsstunder i all stillhet med prästen, som öfvervakat barnskolan, bestämmer, om barnet är nog andligt utveckladt för att uppfatta innebörden af konfirmationen. Och så aflägger en liten grupp — kanske ibland endast ett eller två barn — trosbekännelse inför präst och församling, utan att väcka en för den heliga handlingen profanerande nyfikenhet eller braskande uppmärksamhet.

Hönsföda,

kraftig, äggdrifvande och bekväm. — **Bend Or-brödet** är på grund af sin höga proteinhalt, 17,5 %, under det att korn innehåller endast 8 % smältbar protein, det bästa, bekvämaste och billigaste hönsfoder. — Vidare upplysningar genom Aktiebolaget **BEND OR**, Stockholm.

Konfirmationslöftena, hvilka af många anses för en mycket betänkelig sak, formuleras i dessa fall till frågor, om det är de ungas allvarliga vilja att stå fast vid döpelseförbundet. Det är äfven sed i dessa församlingar, att barnen samma söndag, i förening med den öfriga församlingen, begå nattvarden.

Huruvida en dylik förändring i vårt land, med vårt skolväsen, skulle vara önskvärd, må lämnas därhän; men jag har trott mig här böra omnämna ett reformationsarbete, som oafätligt pågår inom den danska kyrkan.

Hvar och en, som i en oskrymtad gudsfuktan ser det säkraste stöd för ungdomens andliga och sedliga utveckling, har säkert insett, att här måste göras — icke blott något — utan mycket, för att den stora allmänheten, såväl äldre personer som yngre, måtte bibringas en djupare och renare uppfattning af konfirmationen än den, som nu kommer flertalet till del.

V.

Du »sköna Maj, som blickar
Med milda ögon ner»,
För krönikan ej skickar
Mig mycket, fast jag ber.

Om kriget helst jag tiger,
Det tycks mig just stå still —
Att mjölet grufligt stiger
Jag konstatera vill.

Att stridens åska rullar
Långt bort, vi glömma snart,
Men minskas våra bullar,
Då vakna vi med fart.

Vi knota emot ödet
— Fast lugnt det borde ta's —
Att snart ses »franska brödet»
Blott med förstoringsglas.

»Nej! inga sura miner,
Ej gnäll af någon sort,
Förr'n några »Filippiner»
Från oss man tagit bort.

Ej endast fyllda faten
Ändock vi tänka på,
Vi undra med »Dramaten»
Hur sist det mände gå.

Och det tycks inte fela,
Att om man längre spar,
Finns se'n, när man ska spela,
Vid scenen ingen kvar.

Det syns ju, att det bråskar,
Re'n vandrat fruarn två,
Snart kanske lille Oskar
Spatserar af också.

Fast man är glad och runder,
»Komik», så det förstår,
Man kan ha sina »stunder»,
När konsten husvill står.

Vi läste nyss för resten
— Ty bladen glömmas ej —
Den dundrande protesten
Mot fröken Ellen Key.

Hvad mer om myggen piper,
Örninnan ej man når,
Då ingen ann' begriper,
Och »endast hon förstår».

Och hennes tanke skenar
Långt högre än vi nå,
Att falla hvad hon menar,
Därtill ä' vi för små.

Kanske som »framtidskvinna»
I någon lämplig ram
Vi henne återfinna
I Ibsens nästa dram.

Men nu från snillets flammor
Och visdoms dunkla tal
Till Iduns snälla »mammor»
Och deras »ideal».

Vi få er tacka bara
För allt till lifs vi fått
Om älsklingarne rara
Och deras sälla lott.

Hur skönt ni vetat höja,
Hvad lätt banalt kan bli,
Om lappar och om blöja
Ni skrivit poesi.

Och ni ha lärt oss ställa
Med dem på flere vis,
De tyckas ju bli snälla
Båd' med och utan ris.

Men vel ni — »just de samma» —
Om lärdomen är god,
Jag tror, att hvarje mamma
Ändå har sin metod.

Jag er komplimenterar,
Men nekar ej till sist,
Att jag sympatiserar
Med Lova Petterkvist.

Och därför jag helt varligt
Och artigt ber till slut,
Att barnen måtte snarligt
Ur Idun släppas ut.

I plikternas uppfyllelse ligger en kraft fördold, som uppehåller och styrker sinnet och gifver människan ro för oro och fröjd för tårar.

F. Godkjær.

För Idun af E. G. Folcker.

III. Hvardagsrummet.

ETT hem må vara huru som helst beskaffadt, litet eller stort, fattigt eller rikt, där skola dock alltid utföras lifvets tre viktiga funktioner: att arbeta, att äta och att sofva, och åt någon af dessa blir alltid hvarje af dess rum ägnadt. Nu händer visserligen å ena sidan ofta nog, att samma rum begagnas för ett par af dessa ändamål, för att ej tala om de fall då de alla tre måste försiggå inom samma fyra väggar, medan å andra sidan de rum, som äro ägnade åt hvilat, stundom hafva appendix af toalett och badrum; samma bostad för måltiders intagande kan ha både stor och liten matsal, frukostrum och serveringsrum, och slutligen arbetet — eller den form däraf som kallas nöje — idkas i bibliotek, skrifrum, budoar, salonger, kabinett o. s. v.

I ett enkelt hem med några anspråk på trefnad och bekvämlighet är dock ett särskildt rum för hvarje af dessa ändamål det minsta möjliga, sofrummens antal dock beroende af familjens storlek, och då vi nu börja våra studier i möbleringskonst vilja vi för ett enklare hem räkna sofrum, matsal, »herrns rum» och »fruns rum», under hvilken senare benämning jag inbegriper »salongen», i gamla tider »förmaket» kallad och hvad danskarne kalla »daglistue». Detta rum, platsen för familjens dagliga samvaro, har jag tagit mig friheten att kalla »hvardagsrummet», och som det är hemmets förnämsta rum må vi med det börja våra bostadsstudier.

*

Det är ett karaktäristiskt svenskt drag, att äfven den anspråkslösaste bostad hos oss skall hafva en »salong», d. v. s. ett rum, där de prydligaste möblerna samlas och ordnas med mer eller mindre utsökt smak, där matta på golvet och draperier för dörrarna äro lika oundgängliga, där husets konstverk hängas upp på väggarna, med ett ord där de estetiska behofven äro främst tillgodosedda, men där familjen aldrig vistas annat än då det »kommer visiter» eller »är främmande». Ett sådant rum är ett oting i hvarje hem och särskildt i de mindre, hvilkas rumantal är inskränkt.

Det rum, som är familjens gemensamma, bör först och främst vara rymligt, så att dess olika medlemmar där kunna hafva plats för sina olika sysselsättningar, då dagens arbeten utom hemmet äro slutade och familjekretsen samlas omkring aftonlampan. Då »salen» i våra bostäder vanligen är största rummet, är det ofta nog denna som får tjäna såsom samlingsrum. Men dess egenskap af »matrum» medför dels att »bordets dukning» verkar störande på lagets olika sysselsättningar, dels att möbleringen ofta saknar den bekvämlighet, som för ett hvardagsrum är så viktig.

Hvardagsrummet bör vidare vara ljus och gladt, och härtill hör för det första att det har tillräcklig belysning: om dagen af

Nutida stockholmsrum.

fönster, helst endast ett, men stort, om kvällen af lampor, helst flere; för det andra att dess vägbeklädnad är hållen i ljusa, glada färger.

Hvar och en som haft tillfälle att jämföra ett rum, upplyst af två eller flere fönster, med ett som fått sin belysning från en enda af dessa breda fönsteröppningar, som tillhöra den moderna arkitekturen, måste ha insett det senares många fördelar framför det förra.

Det genom ett enda fönster inströmande, samlade ljuset ger åt hvarje föremål i rummet en relief, som är af bästa verkan för framhållande både af dess form och dess färger; det skänker en lugn, obruten dager, som är välgörande både för sinnet och för synen, och konstnären som i alla tider haft sin atelier så belyst har härvid gifvit oss andra en praktisk lärdom, hvilken vi först på allra senaste tider börjat draga fördel af. Ett enda fönster i ett rum ger också långt bättre tillfällen till vackra och lämpliga möbelanordningar.

Den artificiella belysningen af ett rum måste anordnas efter helt andra lagar än den naturliga. I senare fallet ha vi sett, huru en enda ljuskälla var att föredraga, i det förra är ett flertal mindre ljuskällor förmånligare både för trefnaden och interiörens estetiska verkan.

Dagsljuset kan aldrig härmas med det konstgjorda ljuset, och alla försök att göra det inom hus gifva ett dåligt resultat. Hit höra de mera eller mindre mångarmade kronorna med sina tända ljus — de festliga aftnarnas speciella belysningsmedel — hvilka kasta ett kallt och oroligt sken öfver väggar och tak, hit höra också taklamporna med sina starka, ögonen bländande lågor.

Likasom vi om dagen njuta af solens sken, då det strömmar in genom fönstret och fyller våra rum med ljus och värme, så är det om aftonen det ljusgenomskimrade mörkret eller hvad konstnären kallar clair-obscur, som bäst motsvarar våra estetiska behof. Därför är brasans sken den idealiska belysningen för en aftonkrets; och kunde detta också fylla alla praktiska behof, skulle vi aldrig önska oss något annat.

Men för aftonens arbeten eller studier behöfves ett starkare och stadigare ljus och detta lämnas bäst af lampan, den på bordet placerade arbetslampan med skärm för att sprida ljuset till de närmast omkring sittande. Ett par tre sådana lampor på olika ställen i rummet gifva en belysning, som både är tillräcklig och behaglig.

Men vårt rum upplyses hvarken af solens ljus eller aftonlampans sken, om det ej i sig själf är ljusst, och detta beror i första hand på väggarna och takets dekorering. En tapet behöfver dock ej nödvändigtvis vara ljus för att göra rummet ljusst, den kan ha en ganska stark färg, endast det är hvad man plägar kalla en »glad» färg. Nedstämmande så väl på rummets färg som invånarnas lynne äro däremot dessa i grått stötande toner, som för ej så länge sedan voro moderna. Ju ljusare väggar, dess lju-

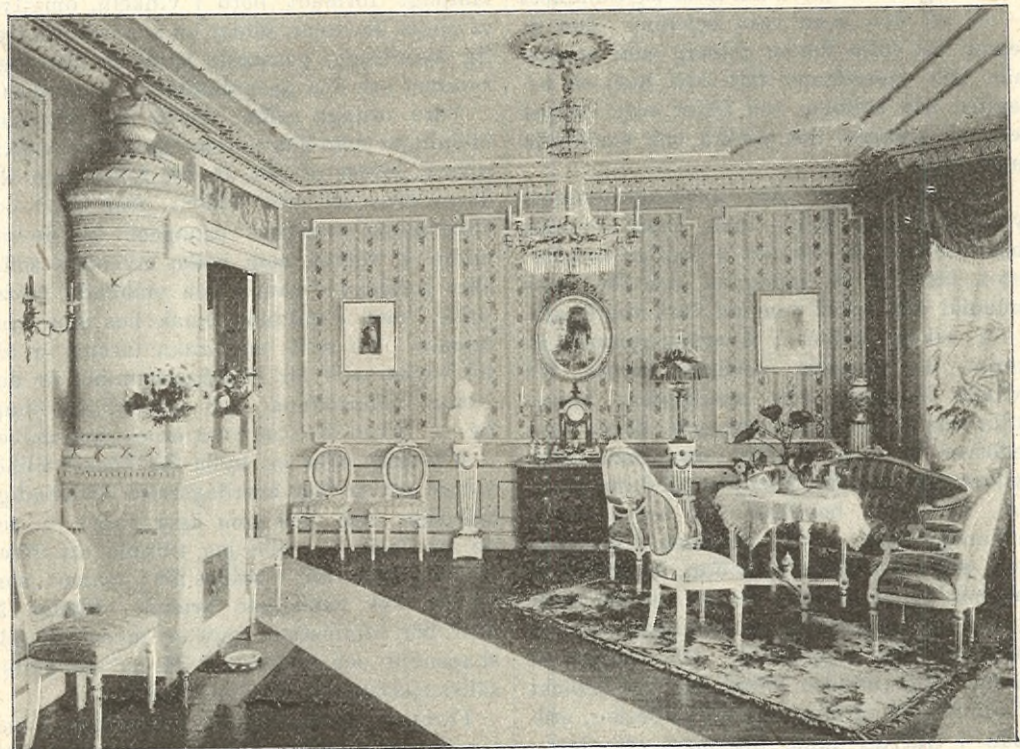
sare tak, och endast en kraftigt färgad tapet kan tåla ett rikt dekoreradt tak.

I hvardagsrummet liksom i alla rum äro förhängen för dörrarna af en värmande, behaglig verkan. Men låt dem vara verkliga förhängen, som kunna vid behof dragas ihop, och ej fastspikade »draperier», arrangerade med mer eller mindre tvifvelaktig tapetseraresmak. Det samma gäller om fönstrens gardiner, hvilka naturligtvis äro afsedda att utestänga det allför starka solljuset, ej endast att vara ett slags ram omkring fönstret.

Då hvardagsrummet skall vara hela familjens samlingsplats, där hvar och en af dess medlemmar kan sköta sin art af sällskapligt arbete eller förströelse, så blir dess möblering ganska olikartad.

De oftast begagnade af alla möbler äro utan tvifvel stolarna, och på deras beskaffenhet beror i hög grad trefnaden i ett rum. En stols första egenskap är att vara bekväm, men egendomligt nog, hur många tusen olika slags stolar vi nu för tiden se, är det tämligen ovanligt att träffa på en verkligt bekväm. Vissa typer hafva dock denna egenskap i hög grad och bibehålla den äfven i de mångfaldiga variationer, de i tidernas längd blifvit underkastade. Sådana äro den tyska bondstolen med sitt egendomligt fylliknande ryggstöd, rococostolen med sin efter ryggen svängda form, den antika s. k. kvinnostolen, som gått igen i en särskildt i Danmark vanlig salstol m. fl. Hit höra äfven de flesta länstolar, hvilka ju redan i sitt namn bära en hemul för sin bekvämlighet. Från den trefliga Voltairestolen, »farfarstolen» med sina framskjutande »öron», hafva dessa utvecklats till allt bekvämligare former ända till vår tids »engelska hvilstolar», som nästan äro sömn-gifvande genom själfva sin skapnad.

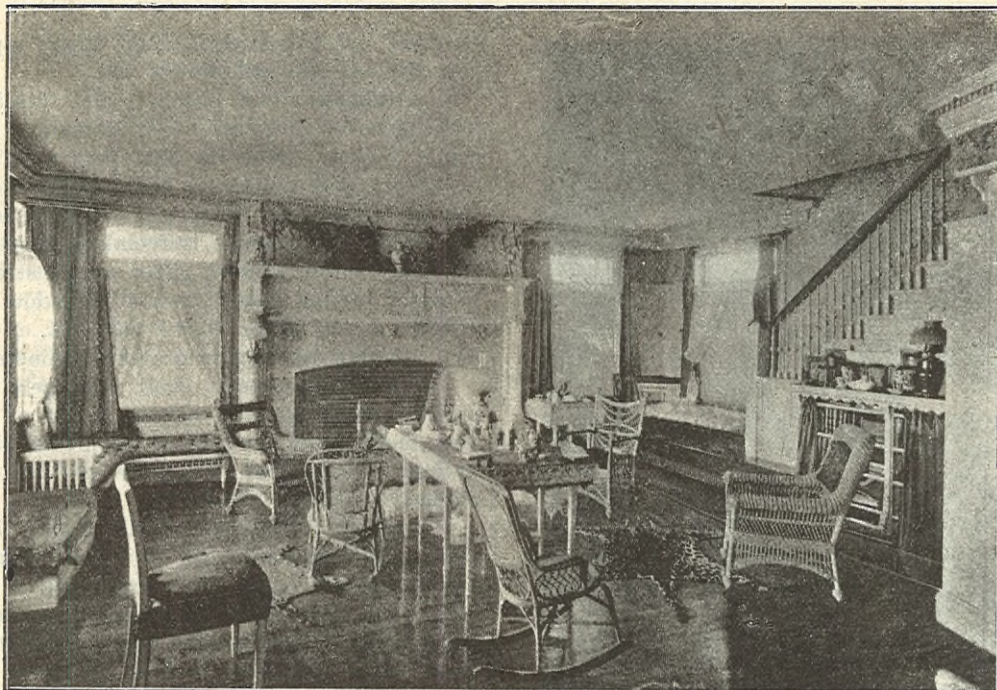
I hvardagsrummet bör man om någonstades med fördel kunna frångå den gamla regeln, att ett rum skall hafva så och så många »vanliga» stolar samt två länstolar, alla af samma slag. Modet, som någon gång tar förnuftet till rådgifvare, har dock på senare tid föreskrifvit en viss växling i »salongernas» möblemang, har infört fåtöl-

Modernt rum i gustaviansk stil.

Patent. Ångrostadt Kaffe.

Specialité: **Finfina Javablandningar.**
Genom öfverlägsen rostning och fin arom bäst — genom dryghet billigast.
Allm. Tel. 65 67. Holländska Kafferosteriets Nederlag, Stureplan 6, Sthlm.

Amerikanskt hvardagsrum.

jer af olika former, »chaises legers» och taburetter.

För »hvardagsrummet» bör friheten i detta afseende vara absolut, och där skulle snarare den regeln tillämpas, att alla stolar böra vara hvarandra olika. I våra mormödrars tid skulle stolarna stå ordnade i rad kring väggarna, de större möblerna alla mot flata väggen; vår egen tid har gått till en motsatt öfverdrift, och då vi placera våra möbler, ställa vi dem gärna »öfver hörn» eller snedt på ett eller annat sätt. Hvar och en känner till, om ej rent af från sitt eget hem, dessa interiörer, hvori man knappast kan lotsa sig fram mellan stolar, bord, skärmar m. m. som belamra hela golfvet. Detta sätt att möblera beror ej endast på ett mod, det har sin orsak både i vårt mera utbildade sinne för det pittoreska och i vårt behof af större bekvämlighet. Men öfverdriften är så frestande och ligger så nära till hands, att en vacker måttfullhet i en dylik anordning är ganska sällsynt.

Den första förutsättningen för ett rums möblering — framför allt hvardagsrummets — är att den skall vara bekväm. Det är genom att följa denna princip som engelsmän och amerikaner fått sina hem så behagliga och trefliga, och följer man endast den, så kommer det vackra och smakfulla snart efter.

I olika familjer äro hvardagsrummets sysselsättningar olika, men hvad öfverallt bedrifves där är väl det kvinnliga handarbetet, läsning och samspråk, och för dessa ändamål bör också rummet vara anordnad.

En viktig möbel i hvardagsrummet är bordet, det rymliga »lediga» bordet, vid hvilket familjens alla medlemmar kunna sköta sina olika sysselsättningar. Detta bord behöfver ej vara så stort som matbordet, hvilket ofta nog får tjäna just till detta ändamål, ej heller behöfver det hafva dettas sedvanliga plats midt i rummet. I de flesta hem står det framför soffan, kalladt »divansbord», och utgör då en af de mest opraktiska, mest löjliga anordningar, som ett enfaldigt mod uppfunnit. Öfverhöljdt af en mer eller mindre fotsid duk och betäckt af album och grannt inbundna böcker, ordnade i trafvar, liknar det mera ett altare, invigdt åt tråkigheten, än hvad det borde

vara, en medelpunkt för ett trefligt samkväm. Hyllor och skåp skola vara upplagsplatser för litteratur och »planschverk», men hvarken bord eller stolar.

Ett enda bord är dock ej nog för ett trefligt hvardagsrum. Vare sig det har sin plats fram på golfvet, omgifvet af länstolar och någon mindre soffa, eller framför en större dylik vid vägg eller i hörn, så bör det åtföljas af andra mindre bord, husfruns sybord eller skrifbord, hvilkas plats är gifven i eller i närheten af fönstret, samt hvad engelsmännen kalla »occasional tables», småbord som kunna placeras här och hvar allt efter behof.

Soffan ersätter i vår tids sällskapslif det gamla »högsätet» och utgör en särskild hedersplats, ehuru den i de flesta fall är långt mindre bekväm än en god stol. Ett eget slags soffa, hvilken förenar bekvämlighet med en dekorativ form, är hörnsoffan, förr mera vanlig än nu, ehuru den på senare år, hitkommen från England, åter kommit på modet. En dylik möbel med ett lämpligt formadt bord i vinkeln, omgifvet af djupa länstolar, bildar en synnerligen treflig anordning, passande både för hvardagsrummet och den anspråksfullare »salongen».

Våra vanliga soffor, där de icke äro efterbildningar från äldre stilar, äro sällan vackra pjäser, minst af allt är det fallet med alla dessa arter af »resårsoffor», från 1840- och 1850-talens svängda »canapéer» till de vidunder af fulhet, som kallas inventionssoffor eller turkiska divaner, och måhända bevisa snille, men ingalunda smak hos sina uppfinnare. En soffa med raka former är alltid vacker och för hvardagsrummet är den gamla »pinsoffans» typ synnerligen lämplig — äfven den kan vara en elegant möbel.

Ett skåp eller en hylla för böcker tillhör vidare ett trefligt hvardagsrums nödvändiga tillbehör, och den som äger piano — och de äro legio — ville jag tillråda att äfven placera detta här i stället för i »salen», som nu är det vanligaste bruket. Pianot är eller bör åtminstone vara ett medel till sällskapsnöje, och skulle väl då ha sin plats i sällskapsrummet, ej i matrummet.

Förutom dessa möbler, hvilka kunna kallas de nödvändiga, finnas i hvarje hem åtskilliga andra bohagsting, som gärna få sin

plats i det allmänna rummet, och hit höra främst byråarna. Dessa tillhöra ju egentligen toalettdepartementet, sängkammaren, men utrymmet är där ej alltid tillräckligt, och en vacker byrå, t. ex. en gammal »bukig» eller »gustaviansk», pryder sin plats och sätter stil på ett i öfrigt aldrig så anspråkslöst rum.

Anordningen af alla dessa olika möbler måste ju bero af många olika hänsyn i olika hem, men sätter man ändamålsenligheten och bekvämligheten såsom mål, så kommer trefnaden af sig själf. »Hvar sak på sin plats» är en gammal god regel, och följer man den i detta fall, så skall man hvarken få en interiör, där stolarna stå i stela rader kring väggarna, ej heller en sådan som har utseende af ett möbelmagasin. Enkelhet äro också en regel som i hvardagsrummet bör följas: granna tapeter och praktmöbler äro här mindre än någonstädes på sin plats. Tapeter, draperier och möbeltyg måste blott harmoniera med hvarandras färg och mönster, så blir helhetsintrycket alltid vackrare än i ett praktrum, där detta ej är händelsen, och med det vackra intrycket följer trefnaden.

En »protest» och en »förklaring».

På damernas fest för Henrik Ibsen å Hasselbacken den 16 sistlidne april — närmare skildrad i Idun n:r 16 — hölls, som man minnes, det stora festtalet »på de svenska kvinnornas vägnar» af fröken Ellen Key. Den opposition, som tycks vara en oundviklig följd, så fort fröken Key i någon af sin tids eller sitt köns lifsfrågor offentligent tar till orda, har nu ej heller uteblifvit. En protest af följande lydelse har nämligen i dessa dagar tillställts hufvudstadens tidningar:

Svenska kvinnor känna sig uppfordrade att uttala en protest mot det tal fröken Ellen Key »å de svenska kvinnornas vägnar» höll för d:r Henrik Ibsen vid festen den 16 april.

Talarinnan har vid detta tillfälle skisserat »personlighetens frigörelse» såsom innebärande »viljan att älska, hata, arbeta, fela, lida på sitt eget sätt, efter sitt eget väsens lag», såsom innebärande »frihet för alla personlighetens krafter och makter, icke som hittills undertryckandet af vissa sidor i personligheten för uppnäendet af ett visst ideal». Fröken Ellen Key har också profeterat en stundande »härlighet, sådan jorden ännu icke bevittnat», då kvinnan skall bli »verkligt troende på den nya religionen, enligt hvilken människonaturen skall följa sina egna lagar, utan att därvid skrämmas af någon skuld känsla».

Fröken Keys tal har genomgått pressen och alltså för både in och utlandet förkunnat, att kvinnorna i Sverige fått ny tideräkning, ny religion, nya ideal, eller med andra ord att hos oss de gamla sedliga idealen tillhöra »det rike, hvares sol dalar».

I allt detta har talarinnan uttryckt sin egen mening och möjligen deras, som anmodat henne att tala, men hennes tankar delas förvisso ej af flertalet svenska kvinnor. »Personlighetens frigörelse» med den betydelse fröken Key inlagt däruti är ej ett mål, till hvilket någon, vare sig man eller kvinna, bör sträfva.

Vår öfvertygelse och vår plikt bjuda därför oss, undertecknade, att protestera mot fröken Keys öfvergrepp att med dylika uttalanden uppträda såsom tolk för de svenska kvinnorna.

Med anledning af denna protest, som är undertecknad af 281 svenska kvinnor, har fröken Ellen Key afgifvit följande förklaring:

Med afseende å motiveringen i den mot mitt tal vid Ibsenfesten riktade protesten är jag skyldig mig själf att icke med en stafvelse besvara de afsiktliga misstydningarna af detta tal.

Klädningar, Kappor, Rockar, Herrkostymer m. m.

kemiskt tvättas och färgas, utan att söndersprättas.
Billiga priser. Vålgjordt arbete.
HILDUR ANDERSSONS Ullspinneri- & Skrädderiaktiebolag.
Oxtorgsgatan 16. Filial: Hornsgatan 1. — Allm. Tel. 30 435. Rikstel. 163. Allm. Tel. 76 53.
Gods afhämtas tacksamt afgiftsfritt.

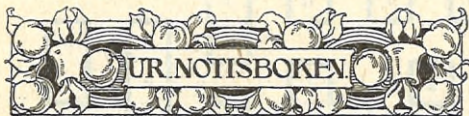
Hvad åter angår mitt s. k. öfvergrepp att tala i andras namn än mitt eget vill jag upplysa, att jag var bortrest under Ibsens Stockholmsbesök och telegrafiskt blef anmodad att återkomma för att »tala till Ibsen å de svenska kvinnornas vägnar».

Jag skulle icke åtagit mig det ömtåliga uppdraget eller frångått min goda vana att uteslutande föra min egen talan, ifall jag icke kort förut haft anledning att yttra min uppfattning af Ibsen och kvinnorna. Detta skedd dels då jag bragte honom min personliga hyllning med en uppsats i festskriften till hans födelsedag och dels genom föredrag i Stockholm i de förenade högskolornas förbund och Nya Idun. Jag måste således antaga, att mina åsikter voro kända och att man anmodat mig att tala, emedan man just ville hylla Ibsen ur min synpunkt, d. v. s. som danaren af ett nytt ideal för kvinnan, den personliga frigörelsen. Som jag ansåg det taktlöst att i ett festtal inrycka reservationer gent emot festföremålet, afhöll jag mig från frestelsen att påpeka, att jag visste mig tala endast å de mest utvecklade svenska kvinnornas vägnar, och det så mycket mera, som jag bland de på festen närvarande damerna såg åtskilliga, om hvilka jag anade, att de alls icke förstätt Ibsen, hvilket de också tydligt visat genom att nu uppträda som protesterande, ty mitt tal var nästan punkt för punkt byggt på yttranden af Ibsen själf, och detta gör att damernas protest träffar icke blott festtalet utan — festföremålet.

Detta torde de protesterande damerna ha förbisett, lika väl som de glömt en annan omständighet, den att, när Ibsen efter »Gengangere» blef anklagad för att rifva ned alla gamla sedliga ideal, svarade han genom att låta doktor Stockman anklagas som »folkefiende», emedan han bevisat, att hans samhälles välstånd hvilade på förgiftad grund. De erfarenheter han därunder gjorde ledde honom till den stora upptäckten, att den är den starkaste som står mest ensam.

För att gent emot de svenska kvinnorna söka bringa mig i den ärofyllaste af alla situationer ha de protesterande damerna icke skytt att själva intaga en position, om hvilken de kunna få besked i »En folkefiende», 4:e akten, från och med sid. 154 till och med sid. 157. För denna deras offervillighet bringar jag dem min uppriktiga tacksägelse.

Ellen Key.

Drottning Sofia bevisar i dag, på besök hos fursten och furstinnan af Wied å Monrepos, deras yngsta dotters, prinsessan Elisabeths konfirmation. Prinsessan är född 1883 i Neuwied.

Kronprinsessans afresa från Venedig har uppskjutits på grund af att dåligt väder råder norrut. I Venedig däremot är sommarväder. Förbättringen i kronprinsessans hälsotillstånd fortgår.

En ny kvinnlig filosofie doktor. Bland dem som denna vår komma att mottaga den filosofiska lagern vid Upsala universitet befinner sig äfven en kvinnlig vetenskapsidkare, fil. lic. **Astrid Cleve.** Fröken Cleve är dotter till kemie professor P. T. Cleve och ägnar sig åt sin faders vetenskap. Född 1875 och sålunda endast 23-årig vid sin graduering, har hon mycket raskt bedrivit sina akademiska studier.

Endast en kvinna har förut i vårt land promoverats till filosofie doktor, den kända historiska skriftställarinnan Ellen Fries.

Idun skall i ett af sina närmaste nummer presentera den nya doktorn i bild och ord.

Kvinnlig medaljör. Fröken **Selma Giöbel** har af k. m:t i anseende till hennes förtjänstfulla verksamhet för den svenska konstindustris höjande tilldelats medaljen i guld af femte storleken med inskrift »Illis quorum meruere labores».

»Flickor och naturkunnighet». Kvinnoklubben härstädes hade här om aftonen anordnat diskussion öfver frågan: »Hvilka fordringar böra ställas på undervisningen i naturkunnighet

för flickor?» Diskussionen inleddes med ett föredrag af fröken Emma Kruse, en norsk lärarinna från Bergen, som med statsstipendium någon tid vistats i Stockholm för att taga kännedom om naturkunnighetsundervisningen vid svenska flickskolor (företrädesvis folkskolor). Fröken Kruses varma och sakrika föredrag gaf anledning till ett lifligt meningsutbyte isynnerhet mellan de närvarande lärarinnorna; men äfven många mödrar yttrade sig i den viktiga frågan, på hvad sätt hälsoläran och kunskapen om människokroppens fysiologi bör meddelas flickorna för att blifva dem till verklig nytta. Förutom ett stort antal af Kvinnoklubbens medlemmar hade flere inbjudna — lärarinnor, gymnaster och kvinnliga läkare — infunnit sig. Bland dem, som deltog i diskussionen, var äfven d:r Karolina Widerström. Vi torde återkomma till en närmare redogörelse för det viktiga ämnet.

Fredrika Bremer-förbundets årsmöte hölls i måndags å förbundets lokal. Af årsberättelsen framgick att förbundet under år 1897 utvecklat en liflig verksamhet. Medlemsantalet utgjorde vid 1897 års slut 1,537, hvaraf 297 ständiga och 1,240 betalande. Sammanlagda beloppet af årslöner för genom byrån förmedlade platser uppgår till omkring 46,000 kr. Hvad sjukassan beträffar har under året utbetalats sjukhjälp till 50 personer med 2,685 kr. 75 öre mot 2,712 kr. 75 öre i fjol. Samtliga fonders belopp uppgick vid utgången af 1896 till 13,528 kr. 92 öre och fondernas förstärkning under året utgör 1,273 kr. 86 öre. Stipendiater för år 1897 voro fröknarna Edith Åkerberg, med. kand. Anna Ahlström, Thyra Jansson, Betty Eskilsson, Elisabeth Lundvall, Selma Åström och Térése Malmström.

I tur att afgå ur förbundets styrelse voro fru E. Ankarvärd, fröken L. Dahlgren, riksantikvarien H. Hildebrand, fröken G. Hjelmmerus, fru A. Montelius och fröken Sigrd Ulrich, hvilka samtliga återvaldes, hvarjämte efter fröken E. Fries, som anmält sin afgång ur styrelsen, valdes fröken C. Wahrolin.

Kristliga föreningens af unga kvinnor första världskonferens kommer att äga rum i London den 14—18 juni. Inbjudning har utgått till alla länder att deltaga genom ditsändande af ombud, hvilka under konferensdagarna åtnjuta gästfrihet hos Londons K. F. U. K. Äfven från Sverige afresa delegerade såväl från Stockholm som landsorten. Ur det program för konferensen, som stått att läsa i engelska föreningstidningar, finna vi att dagarna komma att upptagas af möten, föredrag, diskussioner från kl. 10 f. m. till 10 e. m. med undantag af ett par timmar för måltider. Första aftonen är mottagning hos viscountess Portman i Portman House; andra aftonen firar Londons K. F. U. K. sitt årsmöte; tredje aftonen är mottagning hos lordmayorn och hans fru; sista dagen är anslagen till utfärder till tvänne landtogs i Londons närhet.

Kungl. operan bjuder i elfte timmen på en nyhet, nämligen Siegfried Salomans 3-akts-opera »I Bretagne», med text efter Scribe. Den skulle son i går torsdag för första gången gå öfver scenen. Vi återkomma alltså i nästa nummer till densamma.

Hufvudpartierna utföras af fru Frödin-Lindberg, fröknarna Lindegrén och Edström, hrr Ödman, Forsell och Brag. Operan är iscensatt af hr Söderman under hr Elmblads bortavaro.

Två afskedsrecepter. Dramatiska teatern, som i dessa tider genomgår så kritiska öden, har därvid och fått underkasta sig den vemodiga plikten att med två afskedsrecepter för alltid skiljas från tvänne af sina mest lysande kvinnliga prydnader. I dag tar fru **Ellen Hartmann** som Madame Sans Gêne farväl af publiken, och nästa onsdag uppträder fru **Helga Hoving** för sista gången på dessa tiljor, som bevitnat så många af hennes triumfer. Hon kommer därvid att spela ToINETTE i »Den inbillade sjuke» och 4:e akten af »Vasantasena» samt dessutom föredraga några af sina förtjusande danska sago:.. Vi åter-

komma till detta dubbla »stjärnfall» i nästa nummer.

Vasateatern gaf i går torsdag för första gången Max Halbes drama »Moder Jordan». Först nästa vecka äro vi i tillfälle lämna ett närmare omnämnande.

Ett landsmansmöte.

Skiss för Idun af H.

(Forts.)

»Nej, skrifstil kan jag icke läsa. I engelska böcker och tidningar tar jag mig hjälpligt fram, men ur de kråkfötter, mor Brita, grannhustrun, hjälpt mor rita till, kan jag omöjligt få fram något förståndigt. Men en norsk matros stafvade ett par år senare igenom dem, och när vi sista gången gingo på Rio, hade vi en svensk kock, det erbarmligaste kräk för resten, som trampat ett däck, men läsa kunde han som en präst, och jag höll honom ryggen fri, därför att han till gengäld då och då skulle läsa brefvet för mig. Nog för jag tror», slöt han fundersamt, »att han lade ut texten betydligt, ty sällan lät det lika från ena gången till den andra.»

Jag stod fullkomligt stum af häpnad och blef knappt öfverraskad mer, när han på min fråga omsider, om han själf aldrig skrivit eller låtit någon skriva till modern, svarade ett förläget nej. För honom själf och hans kamrater hade för visso hans ord endast återgifvit en tämligen alldaglig händelse ur deras lif, men för mig öppnade den blicken för nya förhållanden, så främmande för mig, att det var, liksom jag trädte in i en annan värld. Jag förstod icke, hur han lätt sinnigt kunnat öfvergifva hem och land, än mindre kunde jag fatta, hur han kunde låta åratals förgå i frivillig landsflykt, utan att ens göra ett försök att med ett ord, en rad återknyta de band, som fästade honom därvid.

Ett ögonblick harmades jag på honom, därför att han var en pliktförgäten son mot sin mor och sitt land, men det förgick, när jag tänkte på, hur han med rörande ömhet bevarat moderns bref, och jag förstod att han, som sedan barndomen drivit kring på all världens haf, ej fick mätas efter dens uppfattning och mått, som hela sitt lif stått under ett hägnande hems vård. Min tanke stannade i stället uppfyllt af medlidande hos den stackars öfvergifna modern på det ensliga skäret utanför Sveriges kust. Hur skulle hon ej, sedan mannen och tvänne söner en natt »blifvit borta», med ängslig ifver hafva vakat öfver den, som var kvar, den minste. Helt visst förmanade och varnade hon honom för detta stora, fruktansvärda haf, som bringat henne så mycken sorg. Men i lockande toner sjöng det sin sång för gossens öra, och han följde dess maning och for. Hvilken ängslan för modern, när hon sökte honom rundt skäret, när hon med honom i tankarna pejlade djupen med sin blick. Omsider kom brefvet från konsulatet; han hade rymt. Det var det sista hon visste om honom, därpå följde den långa, långa tystnaden, där växlande hopp och fruktan omsider byttes i stilla resignation. Låt vara, att det är en vanlig lott för hustrurna och mödrarna till havvets arbetare; dock, modershjärtat glömmar icke barnet, ej heller dör, innan hon fått full visshet om motsatsen, hennes hopp om att den bortavarande sonen kan vara vid lif.

Väggohyra, Mal och Bakterier utrotas af Aktiebolaget Desinfection
i rum, fartyg o. bostäder, allt på stället — utan bortförande af möbler.
Rikstel. 34. — Kontor: 11 A. Vestra Trädgårdsg. 11 A. — Allm. Tel. 7494.

Snabbt hade dessa tankar ilat genom min hjärna, hastigt fattade jag ett beslut.

»Lars,» sade jag, »jag skall läsa er mors bref för er, och sedan skola vi tillsammans skriva ett svar till henne.»

Lars och hans sällskap blefvo, som ju var att vänta, ytterligt förbluffade öfver detta förslag, men jag var fast besluten att drifva det igenom. Min energi hade vaknat, jag kände mig riktigt som förmyndare för denne stackars svenska gosse, som rastlös dref kring hafven. Härdad för hans invändningar, brydde jag mig ej därom, och när han till slut hittade på att säga, att han ingenting hade att skriva om, gjorde jag ett försök att skämta och svarade, att han ju kunde börja med att tala om, att han lefde, redan det var ju en stor nyhet efter hans sexton års långa tystnad.

Jag hade glädjen märka, att mina ord föll i god jord hos kamraterna, som leende ströko sina skäggiga hakor, och när Lars rådvill ref sig turvis bakom öronen och vädjande såg från den ene till den andre, gåfvo de företaget ett godt handtag genom att mumla, att man icke borde göra *the gentlewoman* ledsn med ett afslag.

Största svårigheten var naturligtvis att finna på, hvart vi skulle taga vägen, ty, som Lars riktigt sade, möjligen kan man läsa bref på gatan, men svårigen går det att skriva dem där.

Vi sågo oss omkring på de omkringliggande husen och läste öfver dörrarna »Stjärnan», »Kronan», »Hoppet», »Lyckan», o. s. v., idel sjömanskrogar, där den ena figuren underligare än den andra flitigt slank in och ut. Hur uppfylld af nit jag än var

för mitt företags lyckliga utgång, på ett sådant ställe, det kände jag, skulle jag aldrig våga sätta min fot, och till mina vänners heder vill jag säga, att det heller aldrig ett ögonblick tycktes falla dem in att föreslå det. Mitt mod började redan sjunka vid tanken på att så kanske nödgas komma af mig i portgången, när den närmast mig stående af de främmande sjöbussarne med ett vänskapligt grin pekade på de två klaraste rutorna, som funnos i kvarteret, och på hvilka bjärtblå band slingrade sig med gyllene inskrift: »Alla äro välkomna till nykterhetssällskapet Blå Bandets lokaler.» Dessa, stiftade af ett filanstropiskt sällskap i London, som särskildt ömmar för sjömannens bästa, återfinnas vid många af stadens hamnar, för att genast vid sjömannens ankomst erbjuda en god tillflyktsort, och hafva ej utan framgång upptagit konkurrensen med den mängd usla nästen, där de förut nästan i regel hamnade.

Vi beslöto genast antaga sällskapets vänliga inbjudan, och sedan Lars sändt en pojke ombord på det fartyg, han lämnat, för att efter noggranna instruktioner hämta ett knyte, hvori han förvarade sitt bref, samt förespeglat pojken, att i händelse han var snabb i seglatsen, kunde han med säkerhet påräkna sin förmögens förökande med en blank skilling, men i motsatt fall en så pass grundlig köhlning, att han icke skulle känna igen sig själf på åtta dagar, satte vår lilla karavan sig i väg i riktning mot Blå Bandet. Främst gingo Lars och jag, och allt under det vi avancerade framåt, pågick emellan oss en tyst och märklig strid, i det han artigt arbetade på att hålla

sig ett halft steg bakom mig, hvilket jag med all makt sträfvade att förhindra, rädd att han skulle ångra sig och, ett ögonblick lämnad ur ögonsikte, försvinna ifrån mig. Efter kom vårt arriergarde, två och två i ledet, och för oss öppnades väg genom den brokiga samling af man- och kvinnfolk, som en hamnplats i London uppvisar.

Efter många slingringar och stamningar lyckades Lars göra begripligt, att det var hans hjärtas ifriga åstundan att bjuda hela vårt sällskap på kaffe, och jag hade naturligtvis intet skäl i världen att invända här emot, ty hur litet jag än kände sjömannens lif, förstod jag dock, att när en sådan med nyss lyftad aflöning brännande i fickan önskar tillväxla sig ett nöje eller en njutning därför, kan han göra det på oändligt mycket sämre sätt än äfven genom det mest spatiösa kafferep. Arriergardet, som blygsamt gjort min af att ämna stanna i salens utkant, vinkades alltså fram och nalkades med klarnande anleten.

(Forts.)

Innehållsförteckning:

Ebba Boström; af *Ann Margret Holmgren*, f. *Tersmeden*. (Med porträtt). — Pingst; poem af *Hélène Malinquist*. — Konfirmationen och ungdomen; af *Eva Wigström* (Ave). (Forts. o. slut). — Snorres rimkrönikor. V. — Ett hems möblering; för Idun af *E. G. Folcker*. III. — Hvardagsrummet. — En protest och en förklaring. — Ur notisboken. — Teater o. musik. — Ett landsmansmöte; skiss för Idun af *H.* (Forts.). — Tidsfördrif.

Bidrag mottagas med tacksamhet.

Logogryf.

Det bor en fru i Sveriges rike,
Som i vishet knappt har sin like,
Visst Mimers brunn hon i botten
tömt
Och Iduns prisenämnd ej henne
glömt.

Vi andra fråga i fåvitskhet:
Hur blir man mager? Hur blir man
fet?

Kan man bli lycklig med äkta man,
Om man är född lite' förr än han?
Säg hvilken färg är den mest mo-
derna?

Kan utan grädde sitt smör man
kärna?
Nämn hvilken färg klar brunetten
bäst?

Och kan man baka förutan jäst?
Ja, hur naiv än vår fråga är,
Den visa frun gör sig dock besvär
Att svara klart och bestämdt på
allt:

Hur man skall måla, hur göra palt,
För kokkonst, sömnad, litteraturen,
För *allt* hon är såsom klippt och
»skuren».

Om hennes namn du nu veta vill,
Kan nedanstående hjälpa till.
Men gåtorna bli dock icke många,
Ty »vackra visor ä' aldrig långa».

Hvad gör tuppen i morgonstunden?
Ett vackert träd i den gröna lund-
den.

Hvad gjorde Sara med skeptiskt
mod,
Då hon på lur bakom dörren stod?
Hvad i uppfostran man ej bör
spara.
Ord, som med »rättvisa» man kan
para.
Ett kungligt lustslott. Ett lyst-
ringsord
I telefonen uppå ditt bord.
... ma.

Bokstafsförändringsgåta.

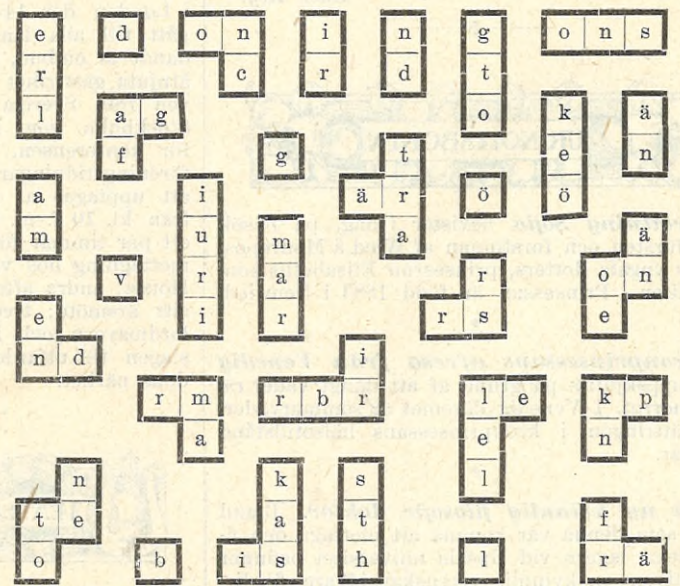
I min ursprunglighet är jag män-
niskor och djur kärt; förlänger jag
mig med en vokal, omsluter jag
mången gång skönhet, gör jag det
med en annan, är jag ett socken-
namn, eller åter med en annan, ett
adligt namn. Sätter jag en vokal
till höger och en till vänster om
mig, är jag ett musikinstrument, och
bjuder jag två, den ena efter den
andra, artigt platsen på min vänstra
sida, är jag ena gången en stad el-
ler en jordnehafvare och den andra
en individ med vida vyer, figur-
ligt taladt. Låter jag åter konso-
nanter byta plats till höger om mig,
kan jag vara en ett förvaringsrum,
en person, som alla afsky, klyfva
vägen, vara en tygsort, vara god
eller dålig, lärd eller enfaldig, diger
eller tunn, en lagterm, ett stängsel,
är jag i stall och på fartyg känd,
var jag en gång ett författaremärke.
b—g.

Rebus.

E 10 km A

Fig.

Mosaik.

Orden beteckna:

1) Skydd för solen, 2) Passar i spisen, 3) »Matpåse», 4) Järnvägs-
station i mellersta Sverige, 5) En sorts »dräkt», 6) Ekonomiskt obero-
ende, 7) Verktyg, 8) Torrslätt i Spanien, 9) Endast smulor.
Begynnelse- och slutbokstäfverna bilda namnen på tvänne svenska
städer.

Charad.

Om du ej mitt första gör,
Medan hälsan ännu varar,
Du mitt andra hafva bör —
Lagen det förklarar —
Därför odla snällt mitt hela,
Så skall välstånd dig ej fela.

Lösningar.

Länkgåtan: Fransiskanerorden: frans-
Ran-ans-siska-kan-Ave-Nero-ord-orden.

Ordspåkrätsmognryfen: Brändt barn skyr
elden: 1) b, 2) öre, 3) ä, 4) Uno, 5) Cadiz,
6) sto, 7) B, 8) Sau, 9) Verdi, 10) stauiol,
11) husar, 12) Oka, 13) y, 14) fru, 15) Greta,
16) Ulm, 17) d, 18) ref, 19) n.

Nöten: lekar, Emil, Kina, alar.

Gåtan: Ryktet.
Dubbelpaländromen i nr 19: Samtal; Sam,
tal, mas, lat.

Bland nu befintliga Cacaosorter
intages säkert förnämsta platsen af

HULTMANS CACAO

Guldmedalj

vid 1897 års Konst- och Industriutställning
i Stockholm.